

Sayı: 1
Mart 2021
36 Sayfa

RaMaN

MANAVGAT REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ YAYINIDIR

**DİL VE KONUŞMA
TERAPİSİ**

BİBLİYOTERAPİ

**SANAT VE PSİKOLOJİ
ETKİLEŞİMİ**

**MOZART DUYSA
TERS DÖNER**

SİGMUND FREUD

NEŞET ERTAŞ

**ÇALIŞMA
BECERİLERİNİN
ÖNEMİ**

**ASPERGER
SENDROMU**

**TÜRKİYE'DE PANDEMİ
SÜRECİNDE OTİZMLİ BİREYE
SAHİP AİLELERE YÖNELİK
ETKİNLİK ÇALIŞMALARI**

**YETERSİZ IŞIK
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE
NEDEN OLABİLİR!**

MART 2021 1. SAYI

İmtiyaz Sahibi

Manavgat
Rehberlik ve Araştırma Merkezi Adına
Serpil YILMAZ SARKIN
Kurum Müdürü

Editör

Zümran TÜRK

Yayın Ekibi

Serpil YILMAZ SARKIN
Özge KARAGÖZ
Şakir DÜNDAR
Hüseyin SOYMAZ
Gökmen GÜNGÖR
Süheyla YANAR
Nurdane AVERİ
Meriç SÖZKESEN
Meryem YILDIRIM
Nesrin AY
Mehmet Ali ÜNGÖR
Zümran TÜRK
Peyam KÜÇÜKCESUR

Bu Sayıda Katkıda Bulunanlar

Nilgün GÜNAY

Tasarım/Mizanpaj

Zümran TÜRK

Adres

Milli Egemenlik Mah. 9032 Sok. No2/B
MANAVGAT/ANTALYA
Telefon: 0 (242) 778 10 90
Mail: manavgatram@gmail.com
Web: <http://manavgatram.meb.k12.tr>

Uyarı: Dergimizde yayınlanan yazıların içeriğinden ve yazılarda kullanılan görsellerden yazının sahibi sorumludur.

Değerli okurlarımız, Dijital çağın etkisi ile başladığımız e-dergi çalışmalarımızda, ilk sayılarımızı PDR-Kafası adı altında yayımladık. PDR Kafası bu yoldaki ilk göz ağrımız olarak veri tabanlarında yerini korumaya devam edecek. Kurumumuz rehberlik hizmetleri bölümü tarafından yayına hazırlanan PDR Kafası yerine, artık kurumumuzdaki her iki bölümün de katkı sunduğu RaMaN isimli e-dergimiz ile yayın hayatına devam edeceğiz.

Biz PDR Kafasını çok sevdi, kendi tabirleri ile Çılgın Ekip tarafından hazırlandı. PDR Kafasını hazırlayan arkadaşlarımız artık başka başka eğitim kurumlarında ışıklarını yaymaya devam ediyorlar. Yine dijital çağın faydaları sayesinde yaptıkları birbirinden güzel çalışmalarını izlemeye devam ediyoruz. PDR Kafası da onların bize mirası ve emaneti olarak kurumumuz web sitesinde yayınlanmaya devam ediyor olacak...

Peki neden RaMaN? Öncelikle dergimizin içeriği değişti, artık içeriğinde hem özel eğitim hem de rehberliğe ilişkin yazılar yer alacaktır. Raman aslında kimyasal analizlerde kullanılan bir teknik ve dergimizin adının ilham kaynağı 'Raman Spektroskopisi' bir maddenin yapısı veya özellikleriyle ilgili önemli bilgiler edinmek için ışığın madde ile etkileşiminden yararlanan bir teknik. Moleküllerin ayrıntılı olarak incelenmesine ve tanınmasına olanak sağlıyor. Bu noktada eğitimin belki de en önemli detayı olan bireyi tanıma ile ilgili olarak biz Ramandan esinledik. Gerek özel eğitimde gerekse rehberlikte kullandığımız teknikler bireyler hakkında ayrıntılı bilgi sağlayarak yerinde doğru müdahalelerin ve yönlendirmelerin yapılmasına olanak sağlamakta. Diğer taraftan Ram Manavgat'ın kısaltılması ile oluşturulmuş olan, RaMaN'daki M harfi hem içinde bulunduğumuz bölgenin önemli dağ sıralarından Torosları simgelemekte,

hem de M harfinin her iki kanadı, kurumumuzda, her daim birlikte, omuz omuza yürüyen, birbirini destekleyen, birbirinin verilerinden faydalanan iki disiplinin, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile özel eğitim hizmetlerinin dayanışma ve beraberliğini simgelemektedir. Bugün Manavgat Ram'ı ülkemiz çapında bir marka haline getiren güç, ekibimin özveriyle, birlik ve beraberlik içindeki çalışmalarıdır.

Yeni bir isim ve yepyeni içerikleriyle Manavgat RAM Ailesi olarak yeni e-dergimiz RaMaN'ı siz değerli okurlarımıza sunmaktan onur duyuyoruz. Derginin yayına hazırlanmasının her aşamasında emek sarfeden, ailemizin tüm değerli üyelerine, kurumumuzun tüm öğretmenlerine ve yazıları ile katkı sağlayan ve sağlayacak olan herkese teşekkür ederim...

Serpil YILMAZ SARKIN
RAM Müdürü

İÇİNDEKİLER

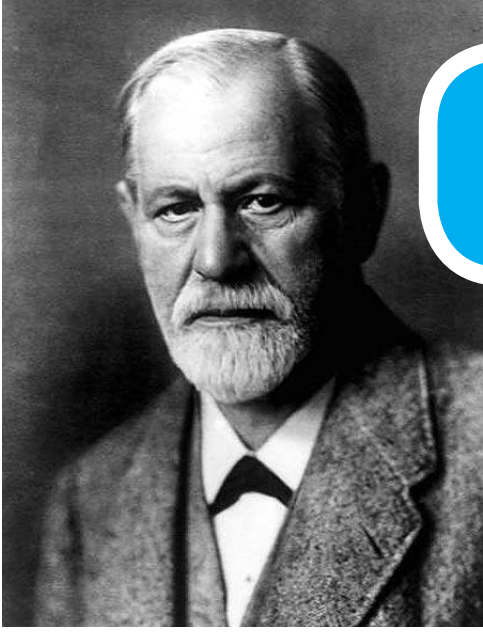
8

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ

SANAT VE PSİKOLOJİ
ETKİLEŞİMİ

11

14

SİGMUND FREUD

ASPERGER SENDROMU

17

20

BİBLİYOTERAPİ

**MOZART DUYSA
TERS DÖNER**

23

26

NEŞET ERTAŞ

**YETERSİZ IŞIK
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE
NEDEN OLABİLİR!**

29

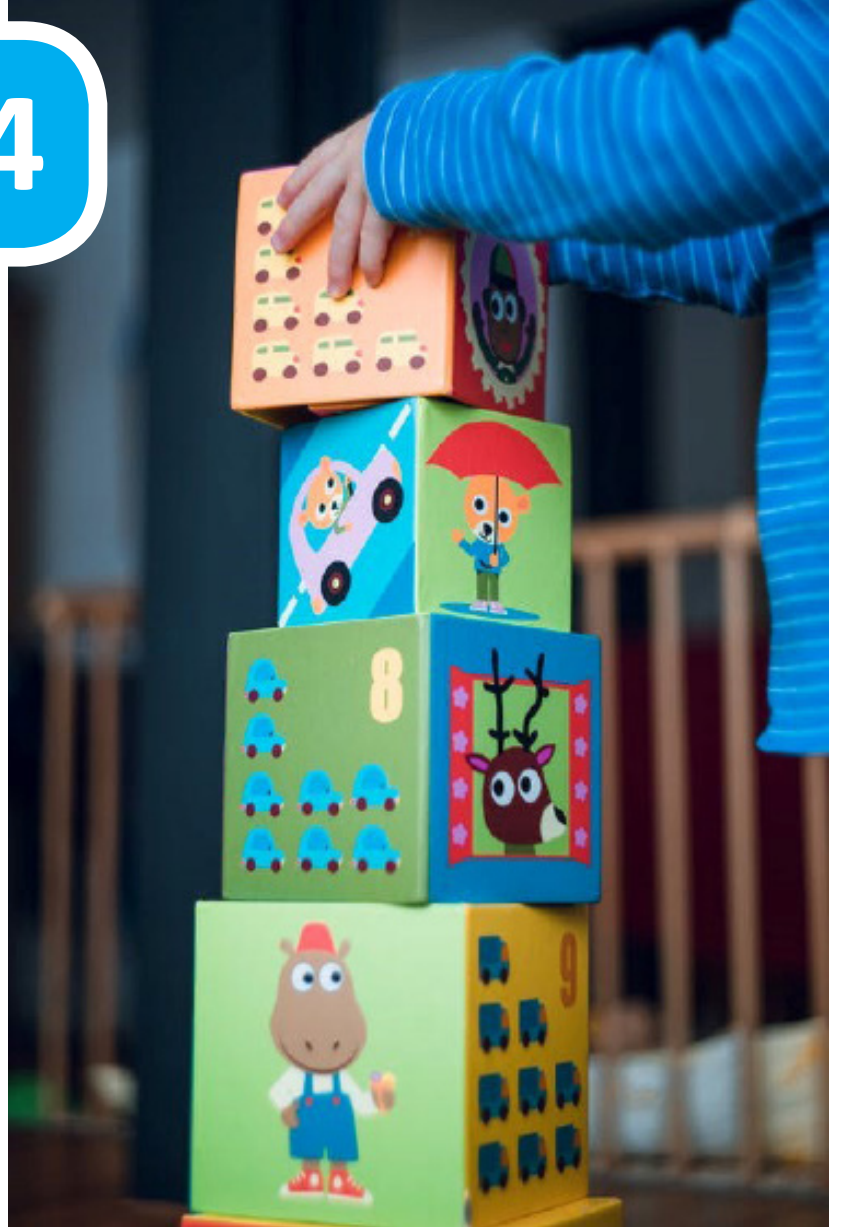

31

ÇALIŞMA BECERİLERİNİN ÖNEMİ

TÜRKİYE'DE PANDEMİ SÜRECİNDE OTİZMLİ BİREYE SAHİP AİLELERE YÖNELİK ETKİNLİK ÇALIŞMALARI

34

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ

Süheyla YANAR

Düşünceyi sözle ifade etme işi olarak tanımlanan konuşma, insan-noğlunun en temel ihtiyaçlarındandır. Kendini, duyguyu ve düşüncelerini ifade etme, karşısındaki insanla iletişim kurma, dünyayı anlama ve anlamlandırmayı sağlayan konuşmada yaşanacak sorunlar, bu temel ihtiyacın kesintiye uğramasına ve beraberinde pek çok ruhsal ve zihinsel soruna sebep olmaktadır.

Dil ve konuşma terapisi gerektiren durumlara baktığımızda; ses bozuklukları, yutma bozuklukları, dil bozuklukları, afazi, gecikmiş konuşma, motor konuşma bozuklukları, kekemelik, hızlı bozuk konuşma, sesletim sorunları, dudak damak yarığı gibi problemlere dayalı dil ve konuşma problemleri, işitme engeline bağlı dil ve konuşma bozuklukları gibi durumlarla karşı karşıya olduğumuzu söyleyebiliriz. Dil ve konuşma bozukluğunun sıklığı ve yaygınlığı ile ilgili araştırmalara baktığımızda Türkiye nüfusunda %3,5 oranında dil ve konuşma sorunu yaşayan birey olduğu tahmin edilmektedir. Her yaş grubunda ortaya çıkabile-

cek olan dil ve konuşma bozukluklarına verilen özel eğitimin genel adı 'Dil ve Konuşma Terapisi'dir.

ÇOCUKLAR İÇİN DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ

Dil ve konuşma bozuklukları çocuklarda önemli bir oranda görülen ve sosyal ilişkilerini, akademik başarılarını ve duygusal gelişimlerini ciddi düzeyde etkileyen sorunsal bir alandır. Bu nedenle yaşanan bu tür zorlukların erken dönemde ele alınması çocuğun yaşam kalitesini olumlu yönde etkileyecektir.

İki yaşından itibaren konuşması gecikmiş çocuklarda herhangi bir sağlık probleminin varlığı araştırılıp fiziksel bir sorun tespit edilmediğinde dil ve konuşma terapisine başlanır.

YETİŞKİNLER İÇİN DİL VE KONUŞMA TERAPİSİ

Kekemelik, hızlı ya da yavaş konuşma, artikülasyon bozuklukları, beyin hasarı, felç gibi rahatsızlıklar sonrasında bozulan konuşmanın iyileştirilmesi veya yeterli hale getirilmesi

için verilen terapi hizmetleridir. Dudak ve damak yarıklığı gibi durumlarda, yutma problemlerinde, konuşurken kısılan ses, ses ayarı bozukluğu, ses çatlaması, bazı harfleri söyleyememe ya da yanlış söyleme durumlarında da yine dil ve konuşma terapisine başvurulur. Tedavideki başarı, erken müdahale ile artırılabilir. Sorun ihmal edilmemelidir.

DİL VE KONUŞMA TERAPİSİNDEN KİMLER FAYDA GÖRÜR?

- Kekemelik, hızlı bozuk konuşması olan çocuk ve yetişkinler,
- Artikülasyon bozukluğu veya fonolojik bozukluğu olan (sesleri hatalı biçimde söyleyen, birbiri yerine kullanabilen) çocuk ve yetişkinler,
- Dil gecikmesi olan ya da dil bozukluğuna sahip olan çocuklar,
- Geçirilen Beyin-Damar olaylarına bağlı olarak afazi, apraksi, disartri edinen bireyler,
- Otizm ve diğer yaygın gelişimsel bozuklukları olan bireyler,
- Serebral Palsi, Yarık Damak Dudak, Down Sendromu ve bunlar gibi konuşmayı etkileyecek her türlü sendroma sahip olan bireyler,
- Nodül, polip gibi ses bozukluklarına sahip ve ilgili KBB uzmanı tarafından tanısı konmuş bireyler,
- İşitme kaybı ya da öğrenme güçlüğü gibi durumlara bağlı olarak dil/konuşma güçlükleri yaşayan bireyler.
- Beslenme, yutma problemi yaşayan bebek, çocuk ve yetişkin bireyler.
- Baş-boyun kanseri ardından yutma problemi yaşayan bireyler.

The background of the cover is a reproduction of the painting 'The Scream' by Edvard Munch. It depicts a figure in the center, surrounded by a turbulent, swirling sea and a sky with vibrant, wavy bands of red, orange, and yellow, suggesting a sunset or sunrise. The overall mood is one of intense emotional distress or mental anguish.

SANAT VE PSİKOLOJİ ETKİLEŞİMİ

Meriç SÖZKESEN

Sanat, sıradan tecrübeyi sıra dışı deneyime çevirmenin bir yoludur. Sanat, bir varoluş tarzı, bir bilme ve eyleme şeklidir. Bir başka açıdan ise, ruhsal bir yol, ruhani bir yolculuktur. Benliği anlamlandırmanın ve gerçekleştirme- nin en iyi yolu sayılabilir. Benlik anlamlandırılıp gerçekleştirildiğinde sanat, insanın kendi içindeki sonsuz çelişkisi ile bireysel içgüdüsel dürtüleri ve toplumun talepleri arasında uzlaşma sağlamasına yardımcı olabilir. Sanat tüm çeşitliliği ile insanın varoluşsal bütünselliğine hitap eder (Filiz 2016, 174). İşte bu noktada sanatın ve psikolojinin ilişkisi başlar. Çünkü resim, mimarlık, heykel, edebiyat, müzik vb. gibi bütün sanatlar insan bilinci içerisinde yer alan işitme ve görme duyularıyla ilgilidir. Bilme, bilinç, kavrayış süreçlerine duyular eklenmeden sanatsal veya psikolojik yaşantıları anlamlandırmak zordur (Gürsu 2014, 1029).

Sanat yoluyla bireyin kendisini ifade etmesi, sağlıklı bir duygusal gelişme açısından temel öneme sahiptir (Arıcı 2010, 15). Sanat duyguları yönlendirir. Duygusal ortamlar, duygusal resimler veya duygusal müzikler insan psikolojisini etkiler. Belki de psikoloji ile en çok ilgili kavramlardan biri duygudur denebilir. Psikoloji duyguyu etkilediği gibi duygu da psikolojiyi etkileyebilir. Duyguların yanı sıra sezgi, düşünce hem sanat hem de psikolojinin ortak nitelikleridir. Her iki alanda incelenen şey insanın içten dışa işleyişi ve dışa vurum biçimidir. Sanatta ve psikolojide içe atılmış olanın dışa yansımaları ve etkileri söz konusudur.

Günümüzde gelişen rahatlık ve konforun bedeli ağır olmaktadır. Tekdüze ve hızlı yaşam, bireyin ruhsal hatta bedensel yapısını ve dengesini bozmakta, kendine ve içinde yaşadığı topluma yabancı bir duruma getirmektedir. Sanat etkinlikleri, insanı tekdüzelikten ve sıkıntıdan kurtarabilir. Yaşamını zenginleştirir, gerçekleştiremediği arzu ve isteklerini sanatla, eserle empati yaparak yaşar ve bunun sonucunda geçici olsa da mutlu olur. Sanatın kimi çevrelerde realiteden kaçış, yani bir denge kurma olarak tanımlanması bu nedenden dolayı denebilir. Çünkü sanat ile zihnini meşgul eden birey olumsuz düşüncelerinden ve takıntılarından farkında olmadan uzaklaşır.

Sanat bilinçaltını boşaltır. Bilinçaltını boşaltan insanlar bir şekilde rahatlar. Bilindiği üzere insanın bilinçaltından etkilenir. Psikolojik sorunların çözümünde de bilinçaltına ulaşabilme çabası oldukça önemlidir. En küçük psikolojik sorunların tedavisinde bile bireyin çocukluğuna ulaşabilme gayreti bu yüzdendir.

Çünkü sanat bazen bilinçaltının gözle görülebilir hale getirilme uğraşdır. Bazen de bilinçaltında gizli kalmış veya sözlü olarak ifade edilememiş ifadelerin sanatın diliyle ifade edilmesidir. Modern insan, çevrildiği yaşam içinde yalnızdır. Ruhun ihmali günümüz eserlerinin incelenmesiyle daha net ortaya çıkacaktır.

Popülist kültürün hızla yayılması bu anlamda hiç de tesadüf değildir. Çünkü sanat ömür boyu arkadaşlık edebilir. Bu arkadaşlık çıkara ve ortaklığa bağlı değildir ayrıca sanat bir arkadaş olarak hiçbir olumsuz huyu üzerinde taşımayan aranan en ideal bir arkadaş modelidir denebilir. Sanat cesaret verir. Bir ürün ortaya koyan bireyin özgüveni artar. Özgüveni artan birey yeni işler yapmak için kendisinde cesaret bulur. Bu cesaret yeni işler ortaya koymasına zemin hazırlar. Yeni işler ise yeni mutlulukların kaynağı olarak tezahür edebilir (Ayaydın 2020, 9-11).

Sanatın bir diğer işlevi ise; gündelik yaşamın sorunlarından,

bizi kuşatan bayağılıktan özgürleştirerek yaşadığımız hayata bir anlam verebilmemizi kolaylaştırmaktadır. İnsan yapısı gereği tekdüzelikten, sıradanlıktan kaçarak yeni şeyler oluşturmaya, kendi arayışına bir yanıt olsun diye esrinde kendini dışa vurarak benliğini ortaya koymaya çalışır. Bu sebeptendir ki bir eser ortaya koyan sanatçılar zaman içerisinde var olagelmiş, benliklerinin derinliklerinde kendilerinin de farkında olmadıkları en gizli yönlerine, bilinçaltılarına karşılık vermişlerdir.

Bizim sanata ilgi duymamızın nedenlerinden biri de bir anlamda yokluğunu hissettiğimiz bu şeyleri tamamlamak, bir zorluğu gidermek ve nihayet bir doyum sağlamak içindir. Öyle ki, insanın sonu gelmeyen istekleriyle sınırlı olanakları arasındaki çelişkide sanatın izlerini görebiliriz (Gürsu 2015, 1029).

Yaratıcılık süreci üzerinde ilk ruhbilimsel gözlemler psikanalizin kurucusu Sigmund Freud ve izleyicilerinden gelmiştir. Freud, sanat ve sanatçılarla ilgilidir, hatta sanatçıların biyografilerinde ve yapıtlarında kuramlarını destekleyecek öğeler aramış; bilime, arkeolojiye ve antik eserlere ilgi duymuştur. Ancak Freud'un dikkati ve yoğunluğu "klasik sanat" üzerinedir; kendi çağının devrim yaratan sanatı onu pek etkilememiştir. Bu durumun ironik tarafı, fikirleri zaman içinde modern bilincin merkezi haline gelirken, Freud'un bu bilincin diğer tezahürlerinden büyük ölçüde kopuk olmasıdır. Freud, kafasını dağıtmak istediğinde antik Yunan ve Roma'ya dönüyordu; müzik onu hiç etkileme-

mişti; mimari ve sanatsal zevkleri tam anlamıyla burjuva özellikler taşıyordu; o dönemin edebiyatını kısmen takip etse de düşünce tarzını etkilediğine dair bir kanıt yoktur (Aliçavuşoğlu 2012, 3).

Freud'a göre yaratıcılığın kökeni bilinç dışındadır. Sanatçıyı yapısı bakımından içe dönük ve nevroza yakın bulan Freud, sanatçının gerçekleşmesi mümkün olmayan güçlü içgüdüsel gereksinimlerini doyuramaması sonucunda gerçeklikten uzaklaşarak tüm ilgisi ve libidosunu kendi fantezi yaşamının dileklerine aktardığını ileri sürer. Freud için sanat yapıtları birer yüceltme ürünüdür. Bastırılmış ilkel cinsel ve saldırgan dürtüler, yüceltme yoluyla toplum tarafından daha kabule uygun bir biçim kazanırlar (Soygür 1999, 126). Jung ise sanat yapıtının simgesel olmakla birlikte kaynağını sanatçının bilinçdışından değil, insanlığın ortak mirası olan kolektif bilinçdışından aldığını ileri sürmektedir. Bu nedenle, her büyük sanat yapıtı nesnel, sanatçıdan kişisel bir iz taşımaz. Sanatçının kişisel mesleği ilginç olsa bile her zaman sanatını açıklamaz. Bununla birlikte psikolojik mod denilen sanatsal yaratının bir tarzında insanın bilinçli yaşamından elde ettiği veriler, güçlü heyecanlar, önemli deneyimler, acılar, tutkular ve insan yazgısıyla bağlantılı olan her şey etkili olabilmektedir (Gürsu 2015, 1029-1030).

Klinik psikolojideki temel ekollerden olmamasına rağmen sanat terapisi ve dışavurumcu psikoterapiler günden güne popülerlik kazanmaktadır. Burada sanat dallarının kullanılma amacı, sanatın aktarımı sağlayacak bir güç olarak görülmesidir. Bireyin yaşadığı psikolojik sıkıntıları sadece dil yolu ile değil, beceriler, çizim, dans, tiyatro ve müzik yapımı yolları ile de ifade edebileceği varsayımını taşımakla beraber, psikoterapistin de ortaya çıkan sanat ürününü anlayabileceği ve yorumlayabileceği varsayımlarını da taşımaktadır (Yılmaz 2017, 38-39).

Bu konuda söyleyebileceğimiz sonsöz, Goethe'nin yıllar önce yazdıklarını aşamıyor: "Dünyadan kaçmanın en güvenilir yolu sanattan geçer, dünyaya sıkıca bağlanmak da sanatla gerçekleşir" (Soygür 1999, 132).

Kaynakça

- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/best-dergi/issue/50074/569569>
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunigsfd/issue/2598/33410>
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iusty/issue/24949/383068>
- <http://www.klinikpsikiyatri.org/jvi.aspx?pdire=KPD&plng=-tur&un=KPD-47077>
- http://www.sosyalarastirmalar.com/cilt8/sayi38pdf/7ilahiyat/gursu_orhan.pdf
- http://tykhedergi.duzce.edu.tr/Dokumanlar/tykhedergi/Dosyalar/Say%C4%B1_2%20ma_3.pdf
- http://proje.akdeniz.edu.tr/mcri/mjh/6-1/MJH-11-12-Sahin_FILIZ.pdf

Görsel Kaynağı

- <http://www.naturibeauty.com/tag/relationship-between-art-and-psychology/>
- <http://www.danielbaxter.com/blog/tag/psychology>
- <https://www.3cr.org.au/anarchistworld/episode-202004291000/covid-19-crisis-accelerates-capitalisms-existential-crisis>

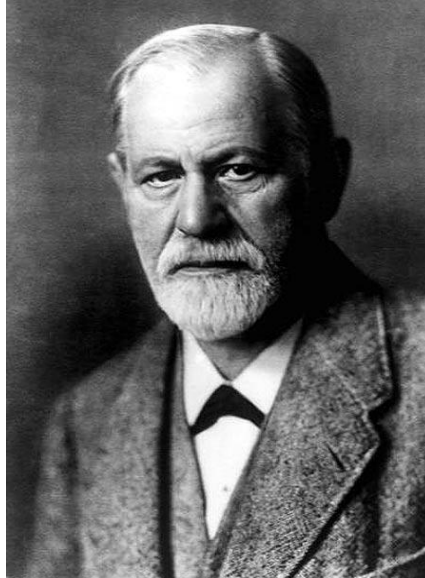
A black and white portrait of Sigmund Freud, an elderly man with a full white beard and mustache, wearing a dark suit, white shirt, and dark tie. He is looking slightly to the left of the camera with a serious expression. The background is a plain, light-colored wall.

SIGMUND FREUD

Nurdane AVERİ

5 Mayıs 1856 tarihinde küçük burjuva bir Yahudi ailede dünyaya geldi. Babası Jacob bir yün tüccarıydı ve kırk yaşındayken kendisinden 20 yaş küçük Amelia ile yaptığı ikinci evlilikten doğan ilk çocuk Sigmund Freud'du. Aile o zamanlar Viyana'nın kuzeyinde, yine imparatorluk sınırları içinde yer alan bir kasabada yaşıyordu. Aile, Freud 4 yaşındayken babanın işlerinin kötüye gitmesinden dolayı Viyana'ya taşındı. Freud, 1938 yılına kadar yani ölümünden bir yıl öncesine kadar da Viyana'da yaşadı. Freud, çocukluğunun büyük bir bölümünü Viyana'nın Yahudi gettosunun küçük mahallelerinde geçirmiştir. On yaşına kadar bebek doğumları, ölümler, yoksulluk ve hastalıklara şahit olmuştur. Travmatik, yoksul ve zorlu geçen bir çocukluk döneminden Freud'a kalan mirasın, korku ve güvensizlik olduğu belirtilir. Ancak Freud'un tam anlamıyla mutsuz bir çocukluk geçirdiği de söylenemez. Aile içerisinde küçük yaşta dehası fark edildiği için çok sevilen birisidir. Annesi ve babasının en gözde çocuğu olarak hep el üstünde tutulur. Öyle ki, ailesi tarafından şımartılan Freud, 1873'te Viyana Üniversitesi'ne başladığında diğer kardeşleri (yedi kardeşler) tek bir odayı paylaşırken ona kendisine ait bir oda tahsis edilmiştir. Okuma-yazmayı anne ve babasından öğrenen Freud, 1865'te yeni kurulan bir okula yazılmıştır. Burada Latince, Yunanca, İngilizce, İtalyanca ve İspanyolca öğrenmiştir. Sophokles'in "Kral Oedipus" oyununu Yunanca'dan tercüme etmiştir. Freud, üniversitede de oldukça başarılı olur ve sınıf birincisidir. Meraklı ve kitap oku-

mayı seven bir genç öğrencidir. Freud'un Schiller, Shakespeare, Goethe okuduğu bilinmektedir. Bu edebiyat merakının yanında antik tarih ve kültüre olan ilgisi onda bir tür estetik entelektüel zevk geliştirmiştir (Koska, E. & Öztornacı, B., 2020). Freud'un dikkati ve yoğunluğu "klasik sanat" üzerinedir; kendi çağının devrim yaratan sanatı onu pek etkilememiştir. Bu durumun ironik tarafı, fikirleri zaman içinde modern bilincin merkezi haline gelirken, Freud'un bu bilincin

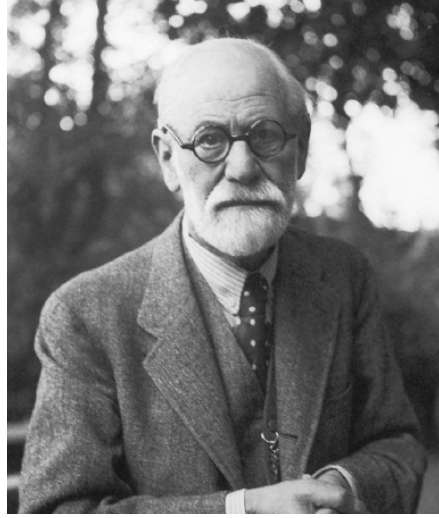

diğer tezahürlerinden büyük ölçüde kopuk olmasıdır. Freud, kafasını dağıtmak istediğinde antik Yunan ve Roma'ya dönüyordu; müzik onu hiç etkilememiştir; mimari ve sanatsal zevkleri tam anlamıyla burjuva özellikler taşıyordu (Aliçavuşoğlu, E., 2012). Müzik, Viyana kültürel hayatının merkezinde bulunur ve Yahudi ailelerde geleneksel olarak büyük değer verilir; müzikten uzak durması sıra dışı olan Freud'un ailesi, evinde piyanosu olmayan sayılı ailelerden biriydi. Evde var olan ve kız kardeşlerinin kendilerini tek geliştirme olanağı olan

piyano, Sigmund'un isteği doğrultusunda evden çıkarılmıştı. Müzikten uzak durma sebebinin hislerini kontrol altında tutma ihtiyacından kaynaklandığı düşünülen Freud, kız kardeşlerinin okumalarını ve oyunlarını denetleyip evde müziği yasaklamıştı. Aile içerisinde her şey "sevgili" Sigmund'un çevresinde dönüyordu (Koska, E. & Öztornacı, B., 2020).

1873 yılında Viyana Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne girer; ancak, mezun olduğu 1881 yılında hekimlik yapmak gibi herhangi bir niyeti bulunmamaktadır. Fizyoloji alanında araştırmalar yapmayı tercih eder (Doksat, M. K., & Önen, B., 2004). 1883'te dönemin ünlü beyin anatomisi ve nöropatoloji uzmanı Dr. Theodor Meynert'in yönetiminde psikiyatri kliniğinde asistan olarak çalışmaya başladı. 1884 yılında kokain üzerine bir inceleme yapmakla görevlendirildi. 1884'te kokainin analjezik özelliklerini keşfetti, anestezi niteliklerini ise sezindi. (Yaşamım ve Psikanaliz adlı yapıtında kokainin anestezi niteliklerini aslında bildiğini, yalnız tıp çalışmalarını bıraktığından dolayı bunların başkaları tarafından ortaya çıkarıldığını ileri sürer.) 1886'da Paris'ten ayrılarak Berlin'e gitti. Burada çocuk nöropatolojisiyle ilgilendi. Viyana'ya dönerek özel hekimliğe başladı. 1886 Ekim ayında 4 yıldır nişanlı olduğu Martha Bernays ile evlendi. Üç erkek üç kız olmak üzere altı tane çocukları olmuştur. Sinir hastalıkları ve histeri şikâyetiyle kendisine başvuranlar üzerinde dönemin ünlü tedavi yöntemlerini, elektroterapi ve hipnotizmayı uyguladı.

1892-98 yılları arasında histeri ve saplantılara dair çokça araştırma yaptı. Breuer ile birlikte Histeri Üzerine İncelemeler adlı eseri yayınladılar. Ancak tıp çevrelerinden bu çalışmaya dair ağır eleştiriler yapıldı. Bu yıllarda birlikte çalıştığı arkadaşı Breuer ile de arası açılmaya başlayan Freud, yavaş yavaş kendi teorisini, psikanalizi geliştirmeye başladı. Özellikle 1896 yılında babasının ölümü ile kendi kendini çözümlenmeye başlayan Freud, Breuer'le nevrozların cinsel açıdan açıklanması konusunda anlaşamamaları yollarını ayırdı. Freud'un nevrotik belirtilerin nedenlerinin cinsel kökenli olduğunu savunmasına karşı, Breuer'in bu savı fazla abartılı bulması, bu iki insanın arasının giderek açılmasına hatta birbirlerine düşman olmalarına neden olmuştur. 1902 yılında profesör olarak atanan Freud, 1905'e gelindiğinde psikanaliz teorisinin çekirdeğini bir hayli oluşturmuştur. Bu dönemde Freud'un kitapları ve verdiği dersler, bir grup doktorun ve entelektüelin ilgisini çekmeye başlar. Freud, bu grubu çarşamba akşamları tartışmak için ofisine davet eder. Böylece meşhur "Çarşamba Cemiyeti" ortaya çıkar. Çarşamba Cemiyeti'ne gelenlerin çoğunluğu Yahudi kökenlidir. Aralarında hastalarına Freud'un yöntemlerini uygulamak isteyen doktorların yanı sıra sanat, müzik, edebiyat ve yayın alanından bir grup entelektüelin de olduğu dikkat çekmektedir (Koska, E. & Öztornacı, B., 2020). 1908' de Çarşamba Cemiyetinin' adı Viyana Psikanaliz Cemiyeti' olarak değiştirildi. Avrupa ve Amerika bağlantılarıyla artık ilk uluslararası toplantı yani kongre için ze-

min hazırdı. Kongre Nisan ayında Viyana'yla Zürih arasındaki Salzburg' da toplandı. Bu kongre çok başarılı oldu ve ilk psikanaliz dergisinin kurulmasını sağladı. Freud' un takipçileri memleketlerine geri döndüler ve yerel psikanaliz derneklerini kurmaya koyuldular (Akova, H.). 1911 yılında cemiyete üye olan Adler ve 1913 yılında ise Jung bu cemiyetten ayrılmışlardır. 1918'den faşizmin Almanya'da iktidara geldiği 1933 yılına kadar, her iki yılda bir Avrupa'nın büyük şehirlerinden birinde uluslararası psikanaliz kongresi düzenlenmiştir. Psikanalize özellikle kapitalist dünyadan pek çok kişinin merak saldığı görülmüştür. Freud'un kavramları gazetelere, filmlere, oyunlara ve romanlara girmeye başlamıştır. Faşizmin iktidar olduğu ülkelerde ise Freud kitapları meydanlarda topluca yakılmıştır.

1923'te çene kanserine yakalanan Freud'a, kesinliği tam belirlenmese de doktorlar, kanserin çok fazla puro içmesinden kaynaklandığını söylemişlerdi. Hatta bu hastalığa "zengin kanseri" denirdi çünkü puronun o yıllarda çok pahalı olduğu bilinmektedir (Koska, E. & Öztornacı,

B., 2020). İzleyen yıllarda 33 kez ameliyat oldu. Sürekli protez takması gerektiğinden dolayı uzun yıllar konuşma ve yemek yeme sıkıntısı çekti. 1938'de Naziler'in Viyana'ya girmesiyle birlikte en küçük çocuğu Anna ile birlikte Avusturya'yı terk etmek zorunda kalarak Londra'ya yerleşti. 23 Eylül 1939 yılında doktoru Shur, Freud'la anlaştıkları gibi morfin enjekte eder ve Freud komaya girerek son nefesini verir (Koska, E. & Öztornacı, B., 2020).

Genellikle günde 18 saat çalışan Freud oldukça yaratıcı ve üretken bir bilim adamı olmuştur. Tüm çalışmaları 24 cilt kitaptan oluşan bir seride toplanmıştır. Freud'un üretkenliği, çene kanserine yakalandığı yaşamının son yıllarına kadar verimli bir düzeyde sürmüştür.

Psikanalizin yaratıcısı olan Freud, her zaman tartışmasız entelektüel bir dev olarak anılmaktadır. İnsan davranışlarının anlaşılmasında yeni tekniklerin öncüsü olmuş ve çabaları kişilik ve psikoterapide şimdiye kadar en kapsamlı kuramın geliştirilmesiyle sonuçlanmıştır (COREY, G., 2008).

Kaynakça

- <https://bilimveaydinlanma.org/content/images/pdf/mdt/mdtc3s3/sigmund-freud-estirel-bir-biyografi-denemesi.pdf>
- <https://www.salakfilozof.com/wp-content/uploads/2019/07/esra-ali%C3%A77avu%C5%9Fo%C4%9Flu-makale.pdf>
- <http://yenisymposium.com/Pdf/TR-YeniSempozyum-e817f422.pdf>
- <http://haticekakova.com/psikanalizin-babasi-freud.htm>
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Sigmund_Freud
- Corey, G. (2008). Psikolojik Danışma Kuram ve Uygulamaları (T. Ergene, Çeviren). Ankara: Mentis Yayıncılık, S:67.

ASPERGER SENDROMU

Nesrin AY

Asperger sendromlu bir bireyle tanıştığınızda otizmlilerden farklı olduğunu hemen fark edeceksiniz. Çünkü sizinle iletişimleri farklı olur. İletişim içerisindedirler. Bazen sizi güldürmese de kendince mantık çerçevesinde espriler yaparlar. Akademik olarak başarılıdır. Artık DSM V tanı kriterlerine göre asperger sendromu yerine “Yüksek İşlevli Otizm” diye tanımlanır. Bu çocukların zeka seviyeleri akranlarının seviyelerinin ortalamasına yakın veya üstündür. Genelde bu çocuklar toplum içinde dahi diye tanımlanır. Ama ben bu tanımlamayı yanlış bir tanımlama olarak görüyorum. Çünkü ailenin çocuğundan beklentisini artırır. Eğer çocuk bu beklentiye cevap veremezse o zaman aile çocuğa yüklenebilir.

- Bu çocukların kimisinin bazı özel ilgi alanları olabilir. Bu ilgi duyduğu alanlarda çok başarılı da olabilirler. O alan üstünde odaklanarak bütün zamanını ona verebilir. Hatta bazılarının hayatı tek o ilgi alanı üzerine döner.
- Bu kişiler aslında çok çabuk sıkılan tiplerdir. Yani bir şey üstünde uzun çalışması size biraz çelişkili gelebilir. Fakat bu durum ilgi duyduğu bir şey için söylenemeyebilir.
- Sevmediği bir durumdan, ortamdaki of püf ederek oradan uzaklaşmak isterler.
- Yapılan çoğu şeyi mantıksız ve aptalca görür. Bunu direk karşısındakine ifade eder.

- Memnuniyetsizdirler, hiçbir şey onları tatmin etmez.
- Karşıt gelme tavırları vardır.
- İletişim yönünde iyidirler ama sosyal beceriler yönünde çok zayıftır. Bir ilişkiyi nasıl sürdüreceğini bilemez, diğer insanlar gibi sezgisel olarak nasıl iletişim kuracaklarını bilmezler. Bir arkadaşlık nasıl kurulur? Bir dost nasıl edinilir? Ya da onlar için bu ilişkiler pek bir şey ifade edemeyebilir. Bunu defalarca denediklerini görürsünüz ama pek başarılı olduklarını göremeyebilirsiniz. Çünkü çoğu zaman düz mantıkla hareket ettikleri için konuşmalarının nereye gideceğini kestiremeyebilirler.
- Konuşmalarında asla yalana ve yapmacılığa yer vermez, dürüsttürler onun için bazen ortamlarda söylenmemesi gereken bazı söylemleri söyleyebilirler. Bu da karşındakini bilmeden kırabilir. Bir araya gelinen arkadaş ya da eş dost ortamlarında ya ondan uzak durmak isterler ya da onun o ortamda bulunmasını arzu

etmezler. Genellikle onu uzak tutmayı tercih edebilirler.

- Sohbet ortamlarında veya okulda ilgi alanı hakkında açılan sohbette kimseyi konuşturamaz kendisi o konu hakkında cümlesinin son kelimesini söyleyene kadar o konuyu kapatmalarına izin vermez. Ya da o konuda sizinle defalarca konuşur. Sizi bıktırana kadar anlatır. Oysa derdi sizi o konuda bilgilendirmek değildir. İster ki herkes o konu hakkında konuşsun. Kendisi de konuyla ilgili konuşurken aldığı zevki her defasında tatmak ister.

Aslında yaşadığı çevre, dünya onlar için karmaşık bir yerdir. Onun için kimse onlarla arkadaş olmak da istemeyebilir. Bu davranışlarından ötürü aspergerliler çevreye ve dünyaya ayak uydurmada zorlanırlar. Çoğu zaman bu durum onlarda kaygıya sebep olur. Gardner, Einstein'dan bahsederken bir çocuğun kavramsal dünyasında yaşadığını, insanın fiziksel bedenine ve o yaşın getirdiği özelliklerin etkisinde kalmadığını belirtmiştir.

“Alper’in Hikayesi”

Alper başka okuldan benim çalıştığım okula nakli alınmıştı. Kendisiyle tanıştığım da iletişime girmeyi pek tercih etmedi. Konuşturmak için sorduğum soruları kısa cevaplar vererek geçiştirmişti. Diğer günlerde de bunu sürdürmüştü. Bizden hoşlanmamıştı. Yeni okulundan hoşlanmamıştı. Bunu dile getirmişti. Eski okulundaki arkadaşlarından da nefret ediyordu. Hiç arkadaşı yoktu. Gerçi arkadaşına ihtiyaç duymuyordu. Karşıt gelme ve duygudurum bozukluğunu yaşıyordu. Okul içinde görünmekten çekiniyordu. Sosyal medyada kendisinin görüneceğinden korkuyordu. Giydiği kabanına başını gömer, okuldan öyle çıkardı. Bu konuda kendisine destek vermiştik. Çünkü bir şekilde bu durumunu kırmalıydık. Okul içinde veya okul dışında kendisiyle sosyal aktivitelere katılmamıza rağmen hala onun bu durumunu kırmış değiliz. Yazı yazmayı, okumayı ve rutin şeyleri hiç sevmezdi. Her şeyi gereksiz ve saçma görür. Hoşlandığı bir şeyi bir kere yapar devamını getirmezdi. Ama biyoloji, anatomi hakkında konu açıldığında ses tonunu yükselterek bildikleriyle bizi defalarca şaşırtmıştı. Dil problemi de yaşıyordu. Onun için kendini ifade ederken hem kendini hem de karşısındakini çok yoracak bir tonda konuşurdu. Alper’in karşıt gelme ve duygudurum bozukluğu için hem biz hem de yönlendirdiğimiz psikiyatr destek vermeye devam ediyoruz.

Asperger sendromlu bireylerin, dünyayı diğer insanlardan farklı algıladıklarını, farklı hissettiklerini ve farklı bir bakış açısıyla olaylara baktıklarını unutmamalı ve bu halleri kesinlikle bir hastalık olarak düşünülmemelidir. Çünkü bizim dünyayı görme ve yaşama şeklimiz onların dünyalarıyla çatışır. Asperger sendromu için bir tedavi yoktur. Bu yüzden kişi, sendromun semptomlarını hafifletebilir ama hayat boyu devam edecek bir sendrom olarak bilinmelidir.

Kaynakça

- Gözeten, T. (2019) Özel gereksinimli çocuklar ve DEHB. İstanbul:Ekinoks

Görsel Kaynağı

- <https://www.freeimages.com/tr/photo/child-reaching-into-the-shadow-1199093>
- Görsellere 17.03.2021 tarihinde Google görseller üzerinden erişildi.

BİBLİYOTERAPİ

Zümran TÜRK

Okumak sadece bilişsel değil hislere de hitap edebilen bir fiil. Bir çırpıda bitirilen kitaplar ile bir türlü sonu gelmeyen, yarım kalan kitaplar arasındaki farkı açıklayan da bu olsa gerek. Elimizdeki kitapta hislerimizi bulabiliyor olmamız bizi kitaba bağlıyor. Kitap ile arkadaşlık da burada başlıyor.

1. Bibliyoterapi Nedir?

Bibliyoterapi terimi Yunanca dilden gelen “biblion” (kitap) ve “therapeo” (iyileşme) kelimelerinin birleşmesinden oluşmaktadır. Bu kelimenin anlamı bilim açısından bakıldığında “kitap yoluyla iyileşme” dir.

“İnsanların kimi temel gereksinimlerini tanıyıp, doyum sağlama ve onların iyileşmelerine yardımcı olabilmeleri için kitaplardan yararlanma sürecine ‘bibliyoterapi’ denir.”(Öner,2007) şeklinde tanıma yer verilmiştir. Bibliyoterapi “okuma ile sağaltım” olarak dilimize uyarlanmış, çalışmalar ve araştırmalar yapılmıştır.

2. Bibliyoterapinin Doğuşu

Kitaplar, yol gösterici olmaları bakımından insan hayatında önemli bir yere sahiptir. Geçmişten günümüze insan, düşüncelerini yazarak kalıcı hale getirmiş ve kendinden sonrakilere ışık olmuştur. Düşünmeyi, sorgula-

mayı, empati kurmayı ve daha birçok eylemi hayata geçirmeyi sağlar kitaplar. İnsana farklı bakış açıları kazandırır. Araştırmacılar, kitapların insan yaşamına etkisi olduğunu fark ettiklerinde çalışmalara başlamış ve bu şekilde kitapla iyileşmeyi sağlayan alternatif terapi yöntemi “Bibliyoterapi” ortaya çıkmıştır.

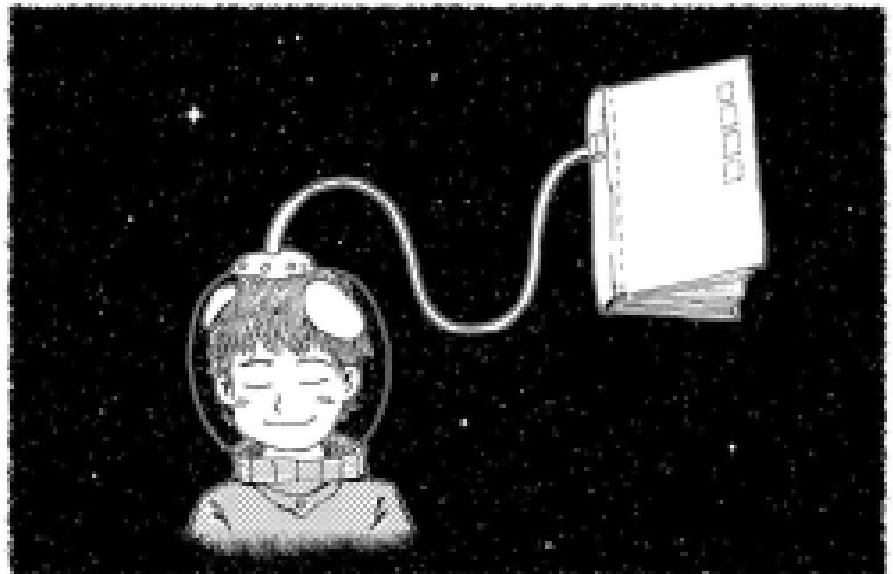
İnsanların kitapları potansiyel iyileştirici araçlar olarak kullanabileceğini ilk olarak Antik Yunanlılar fark etmiştir. Antik Yunan Şehri Teb'deki kütüphanede bulunan bir yazıtta The Healing Place of the Soul yani “ruhun şifa yeri” yazmaktadır. (Rubin, 1978, Akt: Yılmaz, 2014)

Bibliyoterapinin kullanım amacı kitaplar aracılığı ile, kitaplardan hız alarak insanın kendisini tanıyıp iç görü kazanabilmesine yardımcı olabilmektir. Bu yolla, insanın kendi kişiliğini tanıyabilmesine yardımcı olunarak, onun, gelişimine katkıda bulunulurken, aynı zamanda bu yolla, insanlar arasında farklı bir iletişim süreci de başlatılmış olmaktadır. (Öner, 2007)

3. Neden Bibliyoterapi ?

Bibliyoterapinin temel amacı, bireyin hastalığı veya sorunu ile ilgili ‘anlayışını arttırmak ve derinleştirmek’tir. Hastalık ve süreci ile ilgili eğitimi sağlayabilir veya bireyin tedaviyi anlamasını ve kabul etme şansını arttırabilir. Bu tedavi yöntemiyle birey sadece hekim veya psikolog görüşmelerinde değil görüşme (seans) dışında da problemlerini veya hastalığını ele alabilmektedir. Aynı zamanda problem veya hastalık her ne ise birçok bireyin aynı durumu yaşadığı ve iyileşme sağladığı hissini de vermektedir. Bu nedenle, görüşmeler dışında bireye tamamlaması gereken okuma ödevleri sunma tedavi için de faydalıdır.

Genellikle, birçok insanın kitap okuma nedeni, kendi dışındaki diğer insanların belirli sorunlara yaklaşımlarını öğrenebilmektir. (Başarı, 2019) Yaşamakta oldukları sorunlara çözüm arayan kişilere, yardım amacıyla, eğitim ortamlarında, onlara yaşantı zenginliği kazandırabilmek amacıyla psikolojik danışmanlar ve hatta öğretmenler, edebiyattan yarar-

lanabilirler. Seçtikleri öykülerle, onları birçok yeni sorun çözme yoluyla tanıştırebilirler. Ayrıca, onların yaratıcı yönlerini devreye soktuklarında, kendilerinde var olan keşfetme ve çözümler üretme güçlerini görebilmelerini harekete geçirebilirler. Seçenek üretmenin, bir sorunun çözüm yollarının sonsuz olduğunu fark etmenin keyfini, yaşamalarına olanak sağlarlar.

Özetle, 'Bibliyoterapi Çalışmaları' insanların problem çözme güçlerini artırır. Bunun yanı sıra olumlu bir benlik kavramı gelişimine ve olumlu davranış değişikliklerine yardımcı olur.

3. Bibliyoterapi Süreci

Bibliyoterapi sürecinde dikkat edilmesi gereken husus bireyin sorunlarına yardımcı olabilmesi açısından doğru kitabı bulmak ve doğru zamanda terapiye başlamaktır. Bir danışman eşliğinde uygulanan bu terapide hazırlık ve kitap seçimi aşamaları çok önemlidir. Bibliyoterapi için danışmanın onaylayacağı, bireyin sorunlarına ve kişiliğine uygun kitaplar kullanılır.

Bibliyoterapi üç evrede gerçekleşmektedir:

a) Özdeşleşme ve Yansıtma: Okur (danışan) okuduğu kitabı özümser ve kahramanı kendisiyle özdeşleştirir. Okuduğu kitap ile kendi yaşantısı arasındaki benzerlik ve farklılıkları keşfeder. Olaylara farklı bir açıdan bakma olanağı bulur. Bu şekilde kendisiyle yüzleşir ve hissettiklerinin farkına varır.

b) Arınma(Katharsis): Burada okur, okuduğu kitabın etkisiyle duygularından arınır. Ruhsal bir rahatlama gerçekleşir. Okurun bilinçaltında bastırılmış olduğu duyguları açığa çıkar. Bu evrede okur kendini sözel olarak ifade edebilir.

c) İçgörü ve Bütünleşme: Son evrede ise okur, danışmanın yardımıyla iç görü kazanmış olur. İyileşme evresine geçmiştir. Sorunlarına farklı bir şekilde yaklaşmaya ve çözüm yolları aramaya başlar.

Kaynakça

- Amil, O. (2011) Bibliyoterapi, <http://www.turkpdrr.com/makale/rehberlik-ve-psikolojik-danismanlik/bibliyoterapi.html> sitesinden 19.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.
- Başarı, Ş. (2019) Psikolojik Danışman Adaylarında Bibliyoterapi Eğitiminin Sosyal-Duygusal Beceriler İle Okuma İlgisi Ve Okuma Motivasyonuna Etkisi (Doktora Tezi) Yakın Doğu Üniversitesi, KKTC. <http://docs.neu.edu.tr/library/6803990969.pdf> sitesinden 18.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.
- Bulut, S.(2010). "Yetişkinlerle Yapılan Psikolojik Danışmada Bibliyoterapi (Okuma Yoluyla Sağaltım) Yönteminin Kullanılması" Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2010, 4 (33). 46-56 https://www.researchgate.net/publication/285740403_Yetiskinlerle_yapilan_psikolojik_danismada_bibliyoterapi_okuma_yoluyla_sagaltim_yonteminin_kullanilmasi sitesinden 18.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.
- Erkan, O. (2017) Kitap İle Tedavi: Bibliyoterapi. <https://insanvehayat.com/kitap-ile-tedavi-bibliyoterapi/> sitesinden 19.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.
- Öner,U. (2007) Bibliyoterapi. Çankaya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Journal of Arts and Sciences, Sayı: 7 s. 133-150
- Yılmaz, M. (2014) Bilgi İle İyileşme: Bibliyoterapi, Türk Kütüphaneciliği, cilt:28 sayı:2 s. 169-181 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/808400> sitesinden 18.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.
- Yurdağül, A. (2019) Farklı Bir Tedavi Yöntemi: Bibliyoterapi <http://www.nirvanasosyal.com/h-170-farkli-bir-tedavi-yontemi-bibliyoterapi.html> sitesinden 19.08.2020 tarihinde erişim sağlandı.

Görsel Kaynağı

- <http://www.pixabay.com/tr/> adresinden 14-18.09.2020 tarihinde erişim sağlandı.

MOZART DUYSA TERS DÖNER

Nilgün GÜNAY

Klasik müzik... Kimilerine göre ruhun bir tür gıdası. Kimilerine göre "kapat şunu Allah'ın cezası". Kimilerine göre aşk ile meşki piyano ile kemanın . Kimilerine göre gıygıy da gıygıy içi kulaklarının. Öyle ya da böyle ama farklı bir havası vardır klasik müziğin. Entelizm diye bir akım olsa, en çok klasik müziğe yakıştırdı herhalde.

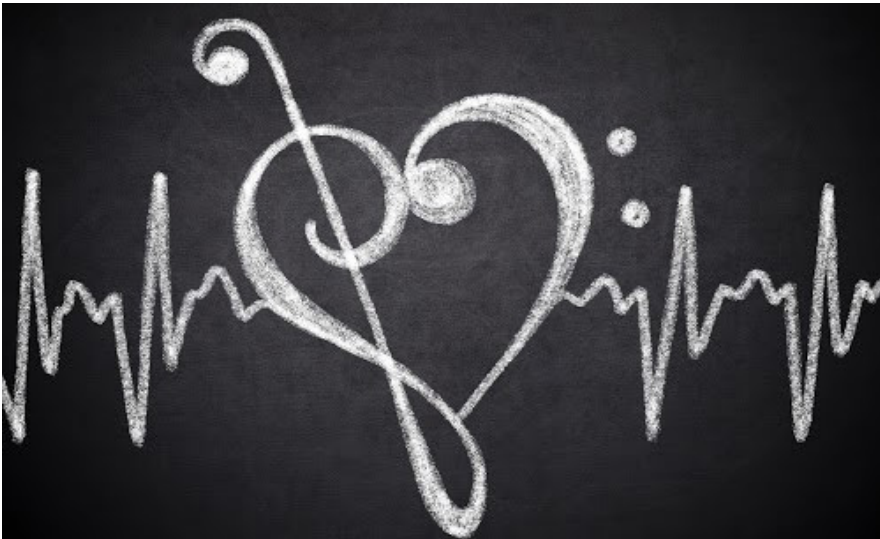
Zevkimize hitap edip etmemesini bir kenara bırakalım da hepimiz hayatımızda en az bir kere duymuşuzdur şu sözü: "Klasik müzik zekayı geliştirir." Hatta bu söz o kadar popüler oldu ki Mozart etkisi diye bir şey çıktı piyasaya. Bir klasik müzik sever olarak klasik müziğin zeka gelişimine etkilerini araştırırken bunun tamamen bir yanılgı olduğunu hayal kırıklığı içinde öğrenmiş bulunmaktayım. Bu yazıda klasik müzik severlerle acımasız gerçekleri paylaşacağım.

Mozart etkisi... Tamamen bir mit. Peki nereden çıktı bu bir nevi pop psikoloji trendi? 1950'lerde, Albert Tomatis adındaki bir kulak-burun-boğaz doktoru, işitme ve konuşma bozuklu-

ğu olan insanlara yardımcı olmak için Mozart'ın müziğinin kullanılmasının başarıyla sonuçlandığını söyleyerek bu trendi başlattı. 1990'larda, Irvine'de California Üniversitesi'ndeki 36 öğrenciden oluşan bir çalışmada, öğrencilere bir zeka testi yapılmadan önce 10 dakika boyunca bir Mozart sonatı dinletildi. Çalışmayı yürüten Dr. Gordon Shaw'a göre, öğrencilerin IQ skorlarında 8 puanlık bir artış oldu. Böylelikle, "Mozart Etkisi" doğmuş oldu. Dan Campbell ismindeki bir müzisyen bu ibarenin telif haklarını aldı ve kavrama dayalı olarak bir dizi kitap ve CD üretti, aynı zamanda Georgia, Florida gibi kimi eyaletlerde bebekler ve diğer küçük çocuklar için klasik müzik konusunda para ayırdı. Campbell ve diğerle-

ri, Mozart dinlemenin sağlığını geliştirebileceği iddiasını bile savundular. (Bakırcı, Ç.M.,2019)

Belki de bu yüzdendi birdenbire 'anne karnındaki bebek için Mozart, zeka gelişimi için Mozart' gibi kaset ve CD'lerin yayılması. Mozart etkisi gerçek bir etkiden ziyade popüler kültür ürünü oldu yani. Bazı kaynaklara göre araştırmanın içinde yer alan Doktor F.Rauscher bu çalışmayla Mozart dinleyenlerin daha zeki olduklarını iddia etmediklerini, bilişsel etkisinin elbette olduğunu ama bunun kısa süreli bir avantaj sağladığını, kalıcı olarak zeka gelişimine bir katkı sağlamadığını söylemişti. Yaşanan gelişmeler karşısında hayrete düşmüş olmalıydı.

Mozart dinlemenin kısa süreli de olsa bilişsel alana, hafızaya faydaları vardır. Bunu kanıtlayan araştırmalar da mevcuttur. Özellikle Mozart dinlemenin ders başarısı üzerindeki etkisini ölçen ve olumlu sonuçlarla karşımıza çıkan araştırmalar vardır. Mesele şu ki Mozart dinlemek zekayı geliştirir diye bir şey yoktur. Mozart sanatı bir süreliğine popüler kültüre maalesef malzeme olmuştur. Peki neden Beethoven, Bach, Schubert değil de Mozart ?

Çağlar(2018)'e göre bilim insanları başka bestecilerin bestelerini de değerlendirdi. İlk araştırmayı yapanlar Mozart'ın müziğinin karmaşıklığının bir şekilde beyinin korteksini uyardığına dair bir teori geliştirmişlerdi. Bunu şöyle açıklıyorlardı: "Mozart'ı, dört yaşından beri beste yaptığı için seçtik. Bu yüzden, Mozart'ın müziğinin, beyin korteksindeki içsel mekânsal -zamansal ateşlemeyi harekete geçirmesini bekliyoruz."

Mozart etkisi bir yanılgı diye tabii ki klasik müziğin muhteşem etkilerini göz ardı edemeyiz. Örneğin rahatlatıcı bir etkisi olduğu gerçeğini kabul etmeliyiz. Çoğu psikolojik çalışmada, gevşeme egzersizlerinde, meditasyonlarda hatta fizyolojik bazı hastalıklarda bile klasik müzik kullanmak tercih edilebiliyor. Sonuç olarak klasik müziğin ve

klasik müziği dehası Mozart'ın fiziksel ve ruhsal sağlığınıza katkıları mevcuttur. Kahvenizi elinize alıp, cam kenarına geçip Mozart eşliğinde yağın yağmuru, cama vuran damlaları izlerken huzur dolu hayallere dalmanızda hiçbir sakınca yok. Mozart'ın zekâ gelişiminize yardımcı olacağını düşünmediğiniz sürece...

Kaynakça

- Ataman, Ö.G. (2014). Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersi Başarısında Mozart Müziği Etkisi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(2), 81-93. Erişim adresi <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/87101>
- Bakırcı, Ç.M. (2019). Mozart Etkisi: Klasik Müzik Dinlemek Sizi veya Bebeğinizi Daha Zeki Yapar mı? . 08.10.2020 tarihinde <https://evrimagaci.org/mozart-etkisi-klasik-muzik-dinlemek-sizi-veya-bebeginizi-daha-zeki-yapar-mi-7740> adresinden erişildi.
- Çağlar, S. (2018). Mozart Etkisi: Klasik Müzik Dinlemek Sizi Daha Akıllı Yapar mı? . 08.10.2020 tarihinde <https://www.matematiksel.org/mozart-etki->

si-efsanesi-klasik-muzik-dinlemek-si-zi-daha-akilli-yapmaz/ adresinden erişim sağlandı.

- Jenkins, J.S. (2001). The Mozart Effect. Journal of the royal society of medicine, 94, 170-172. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/014107680109400404>

Görsel Kaynağı

- Görsellere 09.10.2020 tarihinde Google görseller üzerinden erişildi.

**NEŞET
ERTAŞ**

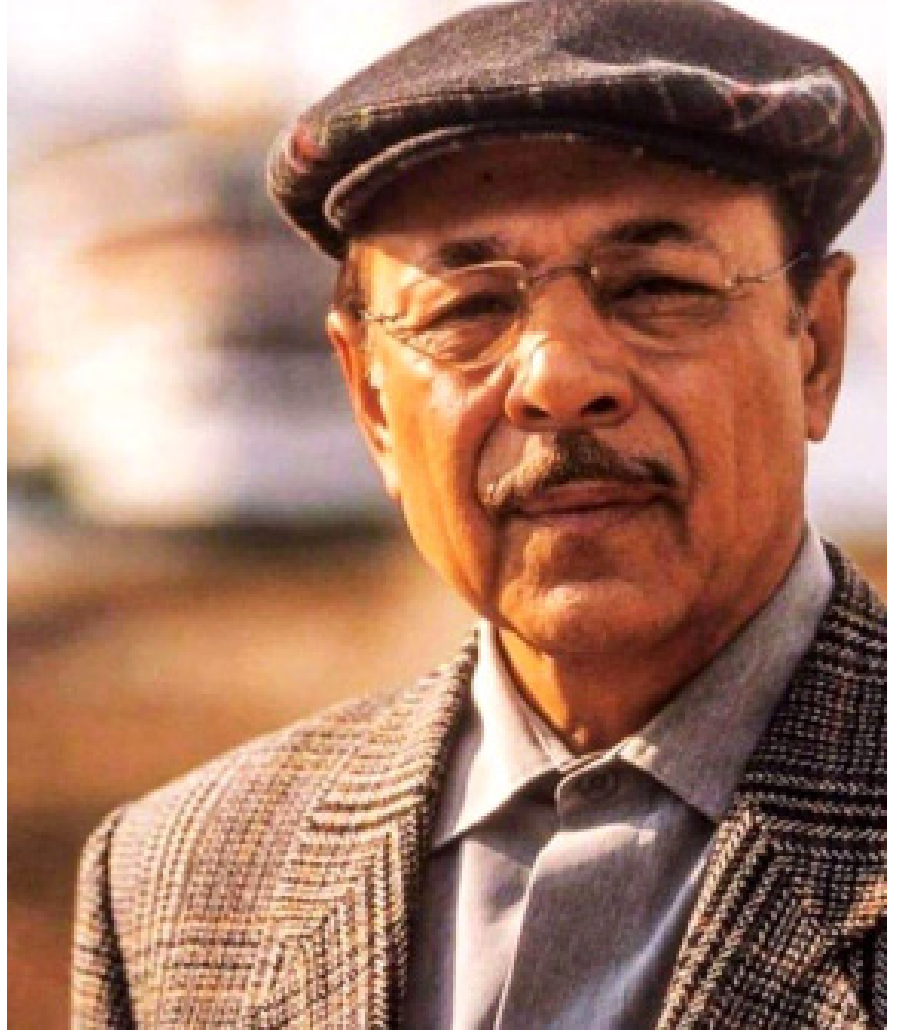
Meryem YILDIRIM

“**H**ak bildiğim yoldan ayrı gitmedim, koğular getirip gıybet etmedim, gönülleri kırıp can incitmedim, bir garip sazımı çaldım giderim.”

NEŞET ERTAŞ'A SAYGI VE ÖZLEMLE.....

Babası bağlama ustası Muharrem Ertaş, annesi Döne Ertaş'tır. 8 yaşına kadar doğduğu köy olan Kırtıllar köyünde yaşamış, sonrasında ailesi ile birlikte İbikli köyüne yerleşmişlerdir. 12 yaşındayken annesi Döne'yi kaybetmiştir. Babası Muharrem Ertaş, İç Anadolu Bölgesi'ndeki Yozgat'ın Kırıksoku köyünden “Arzu” isminde bir kadınla evlenince bir süre bu köyde yaşadıkdan sonra Yozgat'ın Yerköy ilçesine yerleşmişlerdir. Neşet Ertaş, ilkokula gittiği yıllarda önce keman, sonra da bağlama çalmayı öğrendi. Babası Muharrem Ertaş ile birlikte yörenin düğünlerinde sazı ile türküler söylemeye başladı. Ertaş, etkilendiği tek kişinin babası Muharrem Ertaş olduğunu söyler. Bu durumu şu şekilde ifade eder; “Babamla ben aynı ruhun insanlarıyız.”

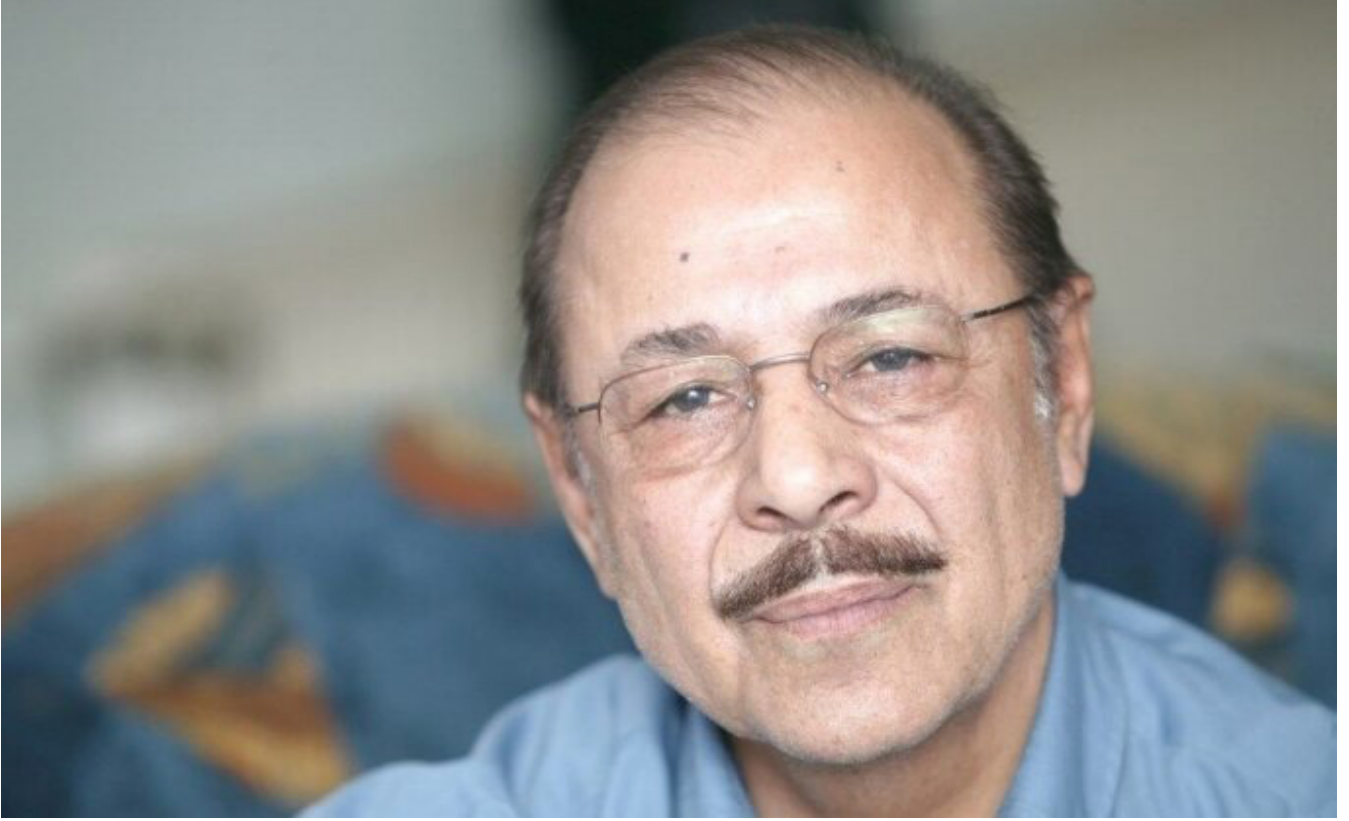
Neşet Ertaş, Kırşehir ve ardından 2 yıl da Kırıkkale'de bulunduktan sonra 1957 yılının sonunda İstanbul'a gelerek Şen Çalar Plak'ta ilk plağını Neden Garip Garip Ötersin Bülbül adı ile babası Muharrem Ertaş'a ait bir türküyle çıkarır. Halk tarafından çok beğenilen bu plağı diğer plak, kaset ve halk konserleri takip eder. 2 yıl İstanbul'da çalıştıktan sonra Neşet Ertaş Ankara'ya yerleşir ve sahne hayatına burada devam eder. Ankara'da çalıştığı gazinoda Leyla isminde bir kızla tanışır ve

hemen evlenir. Babası Muharrem Ertaş, Neşet'in bu evliliğine şiddetle karşı çıkar. Bu olaylardan sonra Neşet Ertaş ve Muharrem Ertaş uzun yıllar konuşmazlar. Neşet Ertaş ve Leyla Ertaş'ın bu evlilikten Döne ve Canan adında iki kız ile Hüseyin adında bir erkek çocukları olur. 7 yıl evli kaldıktan sonra 1970'lerin başlarında ayrılırlar. 1978 yılında alkol ve sigara kullanımından dolayı parmaklarından felç geçirir ve işsiz kalır. Kardeşinin daveti üzerine Almanya'ya gider ve burada tedavi olur. Sanatçı, 2000 yılında İstanbul'da verdiği konserle sahne hayatına geri dönmüştür.

Demirel zamanında kendisine sunulan devlet sanatçısı unvanı-

nı; “O dönem Süleyman Demirel Cumhurbaşkanıydı. Devlet sanatçılığı bana teklif edildi. Ben, ‘hepimiz bu devletin sanatçısıyız, ayrıca bir devlet sanatçısı sıfatı bana ayrımcılık geliyor’ diyerek teklifi kabul etmedim. Ben halkın sanatçısı olarak kalırsam benim için en büyük mutluluk bu. Şimdiye kadar devletten bir kuruş almadım, bir tek TBMM tarafından üstün hizmet ödülünü kabul ettim. Onu da bu kültüre hizmet eden ecdadımız adına aldım.” diyerek geri çevirmişti. Unesco Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında yapılan ulusal envanterlerden Yaşayan İnsan Hazineleeri Türkiye Ulusal Envanterine alınarak yaşayan insan

hazinesi kabul edilen Ertaş, 25 Nisan 2011 tarihinde İTÜ Devlet Konservatuvarı tarafından fahri doktora ödülüne layık görülmüş, bağlamadaki tavrı ve türküleri konservatuvarlarda ders olarak okutulmuştur. Hayatı ve eserleri Doç. Dr. Erol Parlak tarafından iki ciltlik bir kitap hâlinde yayımlanmıştır.

25 Eylül 2012 tarihinde İzmir’de tedavi gördüğü hastanede ileri evrede prostat kanseri nedeniyle yaşamını yitirmiştir. Cenazesi Kırşehir Bağbaşı Mezarlığında toprağa verilmiştir. Mezar taşında ise “Sakin ol ha, insanoğlu. İncitme canı, her can bir kalp, Hakk’a bağlı. İncitme canı, incitme.” Yazılıdır. Neşet Ertaş dünyada robot heykeli yapılmış ilk saz sanatçısıdır. Robot heykeli Kırşehir Neşet Ertaş Gönül Sultanları Kültür Evi’nde yerini almıştır. Yaşamı, Neşe Dert Aşk adıyla oyunaştırılmıştır.

Allah’ı ve insanları seven bir Bektaşî ozanı olarak, Allah’tan aldıklarının, sevgi, saygı, kardeşlik, birlik, bütünlük, hoşgörü, akıl, ilim ve bilime saygı gibi kavramları sanat yoluyla kamuoyuna aktarmıştır.

“Nerde bir türkü söyleyen görürsen korkma yanına otur. Çünkü kötü insanların türküleri yoktur!...”

Bozkırın Tezenesi ruhun şad olsun.....

Kaynakça

- https://tr.wikipedia.org/wiki/Ne%C5%9Fet_Erta%C5%9F
- Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Üç Aylık Bülteni. 2012, Sayı 61, s289-312. 24p. (07/10/2020 14:25)
- <https://web.b.ebscohost.com/abstract?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnl=13068253&AN=74258347&h=4Y-vjww3wxJSb0UMrPRZbJ3a-a6FUjZl5HHp8esaylt7xq%2bNUvc0tOWZqy3ThmpV5Xe73X3aZf2tTNVzKxq4Gg%3d%3d&crl=c&resultNs=AdminWebAuth&resultLo>

cal=ErrCrlNotAuth&crlhashurl=login.aspx%3fdirect%3dtrue%26profile%3dehost%26scope%3dsite%26authtype%3dcrawler%26jrnl%3d13068253%26AN%3d74258347

- <https://kirsehirhaberturk.com/haber-neset-ertas-in-tarihe-gecen-sozleri-11245.html>

Görsel Kaynağı

- Görsellere 18.03.2021 tarihinde Google görseller üzerinden erişildi.

**YETERSİZ IŞIK
ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE
NEDEN OLABİLİR!**

Mehmet Ali ÜNGÖR

Öğrenme güçlüğünün neden kaynaklandığı kesin olarak bilinmiyor. Genetik faktörlerin etkisi pastada en büyük paya sahipmiş gibi duruyor. Yapılan incelemelerde anne ya da babanın öğrenme güçlüğü ile ilgili bir öyküsü varsa bu ailelerin çocuklarında da öğrenme güçlüğü görülme ihtimali artıyor.

Bu yazıda genetik faktörlerin dışında çevresel faktörlerin de etkili olabileceğini göreceğiz. Sonuçları Hippocampus dergisinde yayınlanan araştırmaya göre yetersiz ışık, beynin yapısını değiştirip hatırlama ve öğrenme güçlüklerine neden olabilir.

Michigan Devlet Üniversitesi'nden bir grup sinir bilimci, insanlara benzer şekilde gündüz uyanık kalıp gece uyuyan Nil çayır sıçanları ile bir deney yaptı. Sıçanların bazıları dört hafta boyunca loş ışığa bazıları parlak ışığa maruz bırakıldı. Loş ışığa maruz bırakılan sıçanların beyinlerin hipokampus bölgesinin %30 azaldığı ve Morris su labirentinde daha önce öğrendikleri görevi başarıyla gerçekleştiremedikleri gözlemlendi.

Peki, hipokampus nedir? Hafıza açısından çok kritik bir öneme sahip beyin bölgesidir. Şekli denizatına benzer. Belleğe yeni bilgilerin girmesinde çok kritik bir rol oynar. Hafıza türlerinin çoğunda önemli bir görevi vardır. Bütün bilgileri kendinde toplar ve bilgiyi önemlilik derecesine göre dağıtır.

Deneyde parlak ışığa maruz bırakılan sıçanların ise aynı görevi gerçekleştirmede eskisine göre daha başarılı oldukları anlaşıldı.

Morris su labirenti bir nesnenin konumunun ya da bir olayın nerede gerçekleştiğinin öğrenilmesi ve belleğe kaydedilmesiyle ilgili araştırmalarda yararlanılan bir yöntem. Bu yöntemde sıçanın havuzun içinden çıkabilmesi için sudaki kaçış yollarını bulması gerekiyor. Farklı şekillerde eğitilen sıçanların kaçış noktasını ne ka-

dar sürede buldukları ölçülüyor. Dört hafta boyunca loş ışığa maruz bırakılan sıçanların bir ay dinlendirildikten sonra bu defa dört hafta boyunca parlak ışığa maruz kaldıklarında beyin kapasitelerinin ve morris su labirenti görevini yerine getirme becerilerinin tamamen düzeldiği gözlenmiş.

Bu çalışmada, ortam ışığının beynin yapısında değişime yol açtığı belirlenmiştir. Bulduğumuz ortamların aydınlatması bile bilişsel performansımızı etkililiği gün yüzüne çıkmıştır.

Kaynakça

- https://bilimteknik.tubitak.gov.tr/system/files/makale/08_09_haberler_haziran_2018-3_1.pdf
- <https://sinirbilim.org/hipokampus/>

Görsel Kaynağı

- <https://www.freeimages.com/tr/photo/child-reaching-into-the-shadow-1199093>
- Görsellere 17.03.2021 tarihinde Google görseller üzerinden erişildi.

ÇALIŞMA BECERİLERİNİN ÖNEMİ

Peyam KÜÇÜKCESUR

“Öğrenme güçlüğü tanısı almış Ayşe, birinci kademe 3. sınıfa devam ediyordu. O gün her zamanki gibi en arka sırada yerini almış, kimselerin dikkatini çekmeden çantasından ders araç-gereçlerini çıkarmaya koyulmuştu. Çantasını açtığıında yine ders kitap ve defterini unutmuş olduğunu fark etti. Ödevini yapmadığı daha doğrusu yapamadığı için kendisini kötü hissetmesine ek olarak bir de kitabı yoktu. Bu durum oldukça canını sıkıyordu. Şimdi bunu boş verip, dersi dinlemeliyim diye düşündü. Ders hayat bilgisi dersiydi ve öğretmen “canlılar” konusunu işliyordu. Öğretmenin çok hızlı konuştuğunu fark etti. Dinlemek istiyor fakat daha anlatılanları anlamadan yeni şeyler üst üste geliyordu. Anlatılanları kaçırdıkça kendini daha bir yetersiz hissetti. Arkadaşları öğretmenin anlattıklarını dinliyor ve söylediklerinden ya da tahtaya yazdıklarından defterlerine bir şeyler geçiriyorlardı. Birden bu sınıfta olmak istemediğini düşündü, zilin çalmasını beklemeye koyuldu. En azından teneffüs saatinde kantine gidip canının istediği bir şeyi alabilecekti...” (Aykut 2017 s.1)

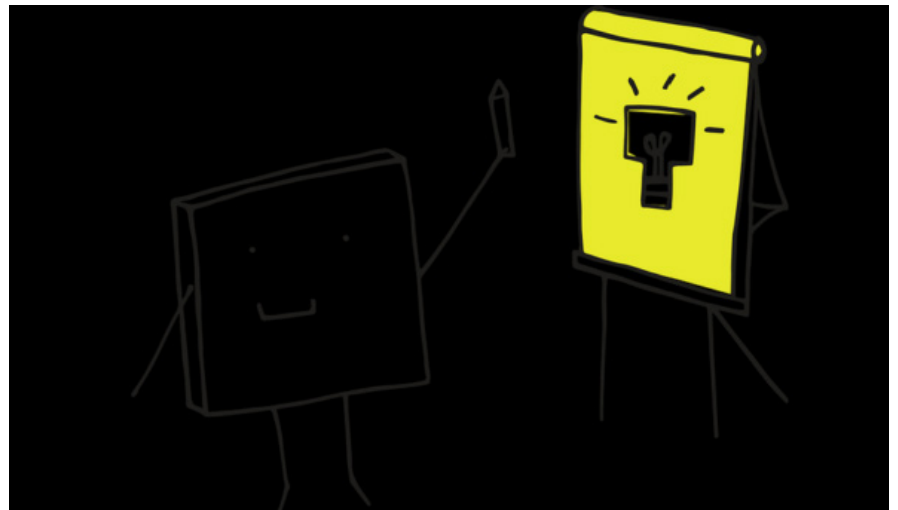
Bu hikaye sadece birinin değil birçok öğrencinin hikayesi. Ders dinlemek, derste söylenenleri not almak, ders öncesi hazırlık yapmak, ders bitiminde gerekli işleri yaparak toparlanmak, ödevleri zamanında ve düzenli bir şekilde yapmak... Bu ve başka birçok çalışma becerisi yaparken çoğu zaman farkında bile olmadığımız, eksikliği okul hayatımızda ve hatta okul dışında da sorunlarla boğuşmamıza neden olan becerilerdir. Hele ki pandemi sürecinde neredeyse tüm öğrencilerin evden kamera karşısına geçerek, sınırlı öğretmen kontrolü ve yönlendirmesiyle eğitim aldığını düşünürsek; öğrencilerin bireysel

çalışma becerileri, öğrenme sorumluluklarını yerine getirmeleri bir kat daha önem kazanmaktadır.

Bu noktada bu becerilerin geliştirilmesinde dikkat edilmesi gereken birkaç noktaya da değinmekte fayda var.

İlk adımda öğrencilerin bu becerilere ihtiyaç duyduklarına dair motive edilmelidir.

Reid ve arkadaşları(2006), çalışma becerilerini öğrencilere kazandırmayı planlamada aşağıda yazılı beş noktanın dikkate alınması gerektiğini vurgulamıştır.

1. Kazandırılması planlanan çalışma becerileri, işlevsel, anlamlı ve öğrenci gereksinimleriyle örtüşmelidir.

2. Öğrenciler karşılaştıkları problemlerin çözümünde çalışma becerilerini kazanarak, üstesinden gelebileceklerine yönelik motive edilmelidirler.

3. Öğretim; doğrudan, organize edilmiş, ardışıklık izleyen, öğretmenin model olduğu, çok çeşitli örneklerin sunulduğu, öğrencilerin zorlandıkları noktaların açıklamalarını içeren ve öğrenci ilerlemelerinin gözlenmesine yer verecek şekilde planlanmalıdır.

4. Öğretim, öğrencilere bu becerilerin ne zaman, nerede, nasıl ve neden kullanılması gerekliliği vurgusunu yapacak şekilde planlanmalıdır.

5. Öğretim sırasında kullanılacak materyallerin öğrenciler için dikkat çekici, öğretilecek amaçla uyumlu ve anlaşılabilir olmasına dikkat edilmelidir. (Akt. Aykut 2017 s.2)

Bu aşamada biz öğretmenler ve velilere düşen görev, yukarıda anlatılan noktalara dikkat ederek öğrencilerimize bu becerileri kazandırmak ve hayatlarına dâhil etmelerini sağlamak oluyor.

Kaynakça

- Aykut, Ç. (2017) Çalışma Becerilerinin Geliştirilmesi (Öğrenme Güçlüğü Sınıf İçi Destek Eğitim Seti) Ankara

Görsel Kaynağı

- <https://pixabay.com>
- <https://pixabay.com.tr/illustrations/okul-%C3%B6%C4%9Frenciler-%C3%A7ocuklar-tahta-3518726/>
- <https://pixabay.com.tr/vectors/piksel-h%C3%BCreleri-fikir-3976295/>

- <https://pixabay.com.tr/photos/okul-%C3%B6%C4%9Frenme-grafik-tasar-C4%B1m-k%C4%B1z-2761394> (erişim tarihi: 30/09/2020)
- Görsellere 17.03.2021 tarihinde Google görseller üzerinden erişildi.

**TÜRKİYE'DE
PANDEMİ SÜRECİNDE
OTİZMLİ BİREYE SAHİP
AİLELERE YÖNELİK
ETKİNLİK ÇALIŞMALARI**

Gökmen GÜNGÖR

Türkiye’de birçok çocuk pandemi sürecini anlama ve ona uygun davranma konusunda zorluk çekmektedir. Özel eğitim öğrencilerimiz de bu sürece uyum konusunda en çok etkilenen çocuklardandır. Özellikle otizmlili öğrencilerimizin aileleri çocuklarının sosyalleşmesi için uğraşırken, pandemi sürecinde ebeveynler ve öğretmenlerimiz evde kalmanın önemini çocuklarımıza anlatma çabası içine girmişlerdir. Çocuklarımızın evde zaman geçirmesi ve onlara yetebilme adına birtakım etkinliklere yönelmemiz gerekmektedir.

Otizmlili bireylerin her birinin farkındalıkları birbirinden farklılık göstereceğinden evde uygulayabileceğimiz etkinliklerde de çok fazla kaynağa başvurmamız, özellikle görsellerden, videolardan yararlanmamız gerekmektedir. Otizmlili bireylerimiz günlük hayatında rutin dışına pek fazla çıkmak istemediklerinden, pandemi döneminde de ev hayatını gün boyunca bir rutine bağlamamız ve bu bireylerin kendilerini ev içinde güvende hissetmelerini sağlamalıyız. Biz de buna istinaden aşağıda ailelerimize yardımcı olabileceğini düşündüğümüz etkinlik çalışmalarını tavsiye etmekteyiz.

Aşağıda yer alan linklerden Milli Eğitim Bakanlığınca oluşturulan özel eğitim içeriklerine ulaşabilirsiniz:

Özel Eğitim Uzaktan Eğitim İçerikleri: <https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitimuzaktan-egitim-icerikleri/icerik/1319>

EBA TV’de kaynaştırma öğrencilerine özel içerik: <https://orgm.meb.gov.tr/www/eba-tvde-kaynastirma-ogrencilerine-ozelicerik/icerik/1318>

ÖÇEET - Özel Çocuklarımızla Eğlenceli Etkinlikler Takvimi: <https://orgm.meb.gov.tr/www/ocet-ozel-cocuklarimizla-eglenceli-et>

[kinlikertakvimi/icerik/1307](https://orgm.meb.gov.tr/www/kinlikertakvimi/icerik/1307)

Pandemi sürecinde özel gereksinimi olan çocukların ailelerine yönelik bilgilendirme videoları: <https://orgm.meb.gov.tr/www/ozel-egitim-videolari/icerik/1312>

Psikososyal destek bilgilendirme videoları: <https://orgm.meb.gov.tr/www/psikososyal-bilgilendirme-rehberi/icerik/1314>

Ayrıca “444 0 632” telefon hattı üzerinden evlerinde özel eğitim ihtiyacı olan çocukları olan velilere, eğitim ve öğretim yöntem ve metotlarıyla ilgili danışmanlık hizmeti de sunulmaktadır.

Bununla birlikte çocukların okulları veya diğer kurum/kuruluşlar tarafından sunulabilecek uzaktan eğitim fırsatlarına katılmaları sağlanabilir.

Kaynakça

- <https://ailevecalisma.gov.tr/media/46689/eyhgm-otizmlili-bireye-sahip-ailelere-yonelik-koronavirus-bilgilendirme-rehberi-vii.pdf>

Görsel Kaynağı

- <https://www.pexels.com/tr-tr/arama>

RaMaN

ManavgatRAM TV

@ManavgatRam

@manavgatram

**Manavgat
Rehberlik ve Araştırma
Merkezi**